

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۸/۰۳/۰۴

پوهندوی آصف بهاند

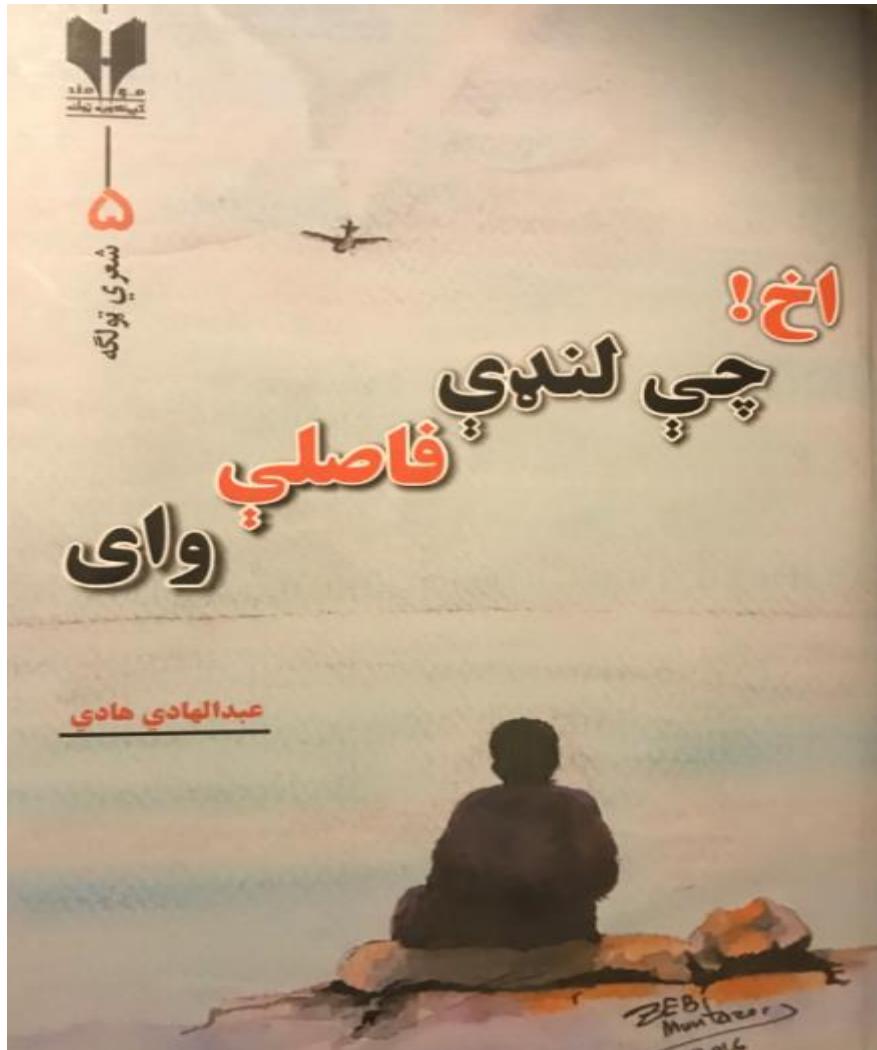
« اخ! چي لنډې فاصلې وای »

شعري ټولگه

او د هادي د شعر بنکلا

دويمه برخه

اخ چي لږ خو رانږدې وای، اخ چي لنډې فاصلې وای
د هادي د ژوند امیده، له خوبونو نه بښایسته يي

د پاڼو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

د سمندر پر غاړه ډوبه، ډوبه ساه وباسم
له هر نفس نه می نأخوانه یاره تا وباسم

پوهیږم هیڅ به راته پاتی نه وي، خاوري به وي
که له شعرونو نه می ستا د عشق بنگلا وباسم

دومره آسانه به هم نه وي چې دې هیږه کړمه
د ستنې سپم نه به څلور کونجه دنیا وباسم

(اخ! چې لنډې فاصلې وای، ص ۲۳۳)

او اوس د «اخ! چې لنډې فاصلې وای» شعري ټولگه:

په دې ټولگه کې د بناغلي هادي له شعرونو نه مخکې د دغو شاعرانو او لیکوالو خبرې راوړل شوي دي:

– یوه یادونه، د بناغلي پروفیسر ډاکتر عبدالخالق رشید په قلم،

– د غزل د بنگلا انقلاب، د علم گل سحر لیکنه،

– دا شعري ټولگه او یو څو لنډې خبرې، د عارف خزان په قلم،

– د هادي «اخ» و دردولم، د بناغلي گل رحمان رحمانی لیکنه،

او یوه هم د «یادونه او مننه» تر سر لیک لاندې د هادي صاحب لنډې خبرې رغلي دي. ورپسې د بناغلي هادي یو سل او پنځه ویش (۱۲۵) ټوټې شعرونه راوړل شوي دي او په پای کې د کتاب د سپانسور بناغلي قاضي انور خان منگل نه مننه شوي چې د کتاب د چاپولو لگښت ته یې اوږه ورکړې ده. د ټولگې په پای کې یو شمیر شعرونه پرته له پټې او نیتې راوړل شوي دي چې زه یې په دلیل پوه نه شوم. د ټولگې له نهه اتیایم (۸۹ ام) مخ نه بیا تر یوسلو څلورم (۱۰۴ ام) مخ پورې ټول مخونه سر چپه دي، یعنې پانې سرچپه صحافي شوي دي، چې د چاپ د مسؤلینو او خپرندویي ټولني به وړپام شوی وي که نه؟

بناغلي زما له دې مقالې نه مخکې نورو قلموالو هم پر دې ټولگه او د هادي پر شاعرۍ تبصرې او مقالې لیکلي وي او بناغلي په ځینو ځایونو کې د مخکاته یا نقد محفلونه هم ورته نیول شوي و، چې د اوس له پاره زه پرې خبر نه یم یوازې می یو رپوټ چیرې له نظره تیر شوی و چې په سیندني کې «اخ! چې لنډې فاصلې وای» شعري ټولگې ته د مخ کاته محفل نیول شوی و.

د «اخ! چې لنډې فاصلې وای» شعري ټولگه می په دريو ورځو کې بڼه په خوند ولوستله او په هغو ځایونو کې وگرځیدم چې د بناغلي هادي شعري ارواح په کې گرځیده او شعرونه یې په کې ویل، له بنگلو انځورونو نه می یې خوند واخیست او ځینو ترکیبونو ته لا حیران پاتی کیدلم چې هادي څنگه توانیدلی دی چې داسې توري وپيې او داسې یې څنگ په څنگ سره کیردې چې د ده د فکر د لیردولو له پاره تر ټولو بڼه وسیله او بڼه لوبڼی کیدای شي، کلیوالي اصطلاحات لکه «جرومه» داسې کارول شوي لکه هادي چې هیڅ له کلي، کور او غزه کمره لرې تللی نه وي. کله می چې د ټولگې لوستل پای ته ورسول، په خپله فیسبوک [پاڼه](#) کې می د ټولگې د لومړي مخ له عکس سره دا څو جملې ولیکلې:

«گران دوست او بڼه شاعر عبدالهادي هادي د خپلو شعرونو پنځمه ټولگه (اخ! چې لنډې فاصلې وای)، د شاعرانه مینې له مخې راباندې لورولې ده. ټولگې له تودوخي نه د سرو په لوري اوږدې لارې لنډې کړې او د ۲۰۱۸ کال د فبرورۍ په شپږویشتمه یې خان تر ما پورې را ورساوه.

له گران هادي نه مننه،

له تخلیقاتو نه یې مننه،

او پر ما باندې یې له پیرزويني نه مننه،

هادي د شعرونو په دې ټولگه کې ډیر زلمی بڼکاري، تل دې تاند او زلمی وي، د شعر چینه یې رڼه او له بنگلاوو ډکه غواړم.»

د پانې شمیره: له ۲ تر ۵

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

د هادي په دې ټولگه (اخ! چې لنډې فاصلې وای) کې ډيرو شعري ترکیبونو او انځورونو سترگکونه راته ووهل، راسره وغړيدل او د زړه خواله يې راسره وکره. ما د هادي د دې ټولگې د شعرونو ځينې هغه ترکیبونه او انځورونه چې زما له پاره نوي وو او يامې خوښ شول يادداشت کړل، څو بيلگې يې دا دي:

- د اژدها زامه، (۲ ام مخ)
- د ديو چنگ، (۲ ام مخ)
- د قساوت اور، (۳ ام مخ)
- د بنامارانو مراد، (۴ ام مخ)
- د خبرو تبری، (۲۴ ام مخ)
- د اوبو زمزمه، (۲۵ ام مخ)
- تریبلي توري، (۲۸ ام مخ)
- د پسرلو قتلیدل، (۳۳ ام مخ)
- د طبیعت ترنم، (۴۱ ام مخ)
- د تودې ډوډۍ ورم، (۴۱ ام مخ)
- بلارې وریځې، (۵۴ ام مخ)
- د تورو پچو حاصل، (۵۵ ام مخ)
- د خاورو عطر، (۵۹ ام مخ)
- د شونډو قند، (۸۱ ام مخ)
- د ستري خوب، (۱۱۵ ام مخ)
- د وخت قتلول، (۱۲۰ ام مخ)
- د غره ژبه، (۱۲۴ ام مخ)
- شنه خوبونه، (۱۲۴ ام مخ)
- ربا په لپو ویشل، (۱۶۸ ام مخ)
- د نفرت لمبې، (۱۷۳ ام مخ)
- جل وهلي زمانه، (۱۸۹ ام مخ)
- د تورو ریاضت، (۱۴۶ ام مخ)

سره له دې چې استاد پوهاند ډوکتور مجاور احمد زیار، د یوې مقالې (ازاد + سپین) گډوله شعر) د قافيې پر باسټیل یو ټکنی گوزار! په ترڅ کې په پښتو شاعرۍ کې د قافيې کلیم ټول شوی اعلان کړ، خو هادي په خپله پنځمه شعري ټولگه کې د قافيې مانې هسکې کړيدي؛ ان تر دې چې د غبرگو قافیو (ذوالقافیتین) د غزل بیلگه یې هم وړاندې کړیده. دا یې څو بیتونونه دي:

د پانېو شمیره: له 3 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

ستاد سترگو له تاوانه وتل گران دي
لمر ته مخام؟خ، جانانه كتل گران دي

توره خاوره يم تر پېښو لاندې مي خای دی
او ته ستوری، تر آسمانه ختل گران دي

هادي سل خلی، په ورځ کې درنه خار شي
تا ته يو خلی، تش گرانه! ويل گران دي

(اخ! چې لنډې فاصلې وای، ۱۱۰ - ۱۱۱مخونه)

د هادي بيوگرافي وايي چې دی په ۱۹۷۲ کې زيږيدلی دی، يعنې اوس پنځه څلوېښت (۴۵) کلن دی، خو په «اخ!» چې لنډې فاصلې وای» شعري ټولگه کې د راغلو غزلونو ټول توري شهادت ورکوي چې هادي يو مست شل کلن زلمی دی او تل داسې رندانه او عاشقانه خبرې کوي چې مينې ته هم اړم وي او غره ته هم اوږه ورکوي. په همدې مستی کې يې داسې هم کړي دي چې خيام د ځان شاگرد گڼي، داسې شاگرد چې په مستی او شاعرۍ کې يې ده ته گوره ايښي ده:

ياد دي شي خيام چې راته مخکې گوره ايښي وه
ټول نيشه، نيشه وم، ميخانه زما په لاس کې وه

(اخ چې لنډې فاصلې وای، ۱۰۴ ام مخ)

دغه راز په يو بل ځای کې وايي:

دا خيني ظاهريين چې زموږ زرونه ليدای نه شي
ويښتو کې مو لگيا وي او سپين تار راته رابښي

(اخ! چې لنډې فاصلې وای، ۱۳۵ ام مخ)

د دې خبرې يادول اړين گڼم چې هادي په سياست او ټولنيزو چارو کې هم فعاله دی او ډير خلی يې د سياسي، مدني او ټولنيزو چارو نظرياتو او هڅو ملي رنگ لري دی. يو نيم سياسي لنډ مطلب چې ليکي، هغه هم په سياسي طنز ډوله تورو داسې ليکي چې: «... در مغز استخوان به خدا کار ميکند»

کله چې کابل يادوي:

سور لکه د لال په خپلو وينو اباد پاتي يې
ځکه د دنيا د بنامرانو مراد پاتي يې

څوک دي په دنيا کې د زخمونو د ټکور نه شته
څنگه چې فرياد وي، لا هغسي فرياد پاتي يې

(اخ! چې لنډې فاصلې وای، ۴ ام مخ)

په «څه وخت راځي؟» نومي شعر کې د خپل وطن د، بنار، کلي او مالت پوښتنه داسې کوي:

«...لا هم د خلکو،

د کورونو، عزتونو او شرمونو واک له غلو سره دی؟

لا هم د سيمي او وطن،

هغه بدنامي څيري،

پر خپل شوي، رتل شوي، لوټل شوي اولس واک چلوي؟»

(اخ! چې لنډې فاصلې وای، ۵۸ ام مخ)

د پاڼو شميره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلېکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

دا هم د عبدالهادي هادي د کلام خو بيلگي:

خراب يمه ملگرو! سخت خراب يمه، خراب يم
په ژوند ياره په مرو خلکو حساب يمه، خراب يم
د چا د خوړو سترگو، مړه کاته مي ژوندی ساتي
والله گني له ژونده په عذاب يمه، خراب يم
دا زړه کابل په وخته لا، له سيالو سره سيال وو
له لاسه د، کافر يهود پنجاب يمه، خراب يم
هر وخت چي مي تکل د پرمختگ کړی ملگرو!
تکفير دغه ملا خانه خراب يمه، خراب يم
زمان به مي راسپري، خير که هير يم له ملگرو
اوس گرد، د زماتي وهلی باب يمه، خراب يم
دا ستا له حافظي نه، چي بد بلي خواته يووړم
اخيستی دريابو لکه حباب يمه، خراب يم
هادي چي غنمرنگي صفايي منلي نه وي
گناه شم سرتري پايه که ثواب، يمه خراب يم

اعتراف

موږه يو بل ته گوته نيسو او انصاف هم کوو
زه او جاتان مينه کوو، خو اتلاف هم کوو
موږه اوبه يو، او هوا يو، د يو بل له پاره
خو لا سوچونه، هر يو خپل خاتله، خلاف هم کوو
دا مو په خپلو کي منلي، انسانان يو آخر
گناه به کيږي، خو توبه او اعتراف هم کوو
د ژوند په هره مامله کي، اندازه ساتو خو
دغه د سرو شونډو خوراک کي، لږ اسراف هم کوو
موږ پښتانه، دنيا غلط يو پيژندلي په جنگ
موږ گذاره هم کوو، ژوند او انعطاف هم کوو
زخمي کابل مو، مخکي پروت دی، د همده کارنامه
لا به شرميږو نه، ملاتړ به د سياف هم کوو؟؟؟
هادي پر داسي برید ولاړ يو، چي شرميږو گني
د ښکليو شا وخوا تاويږو او طواف هم کوو

د دويمې برخې پای

د پاڼو شميره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې دليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ